

ALBERT CAMUS

Ciuma

Traducere din limba franceză
și note de Eta Wexler și Marin Preda

POLIROM
2019

Albert Camus, *La peste*

Copyright © Éditions Gallimard, Paris, 1947
All rights reserved

© 2018, 2019 by Editura POLIROM, pentru traducerea
în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © oguz dikbakan/Alamy Stock Photo

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CAMUS, ALBERT

Ciumă / Albert Camus; trad. din lb. franceză și note de
Eta Wexler și Marin Preda. – Ed. a 2-a. – Iași: Polirom,
2019

ISBN print: 978-973-46-7977-5

ISBN ePub: 978-973-46-5986-9

ISBN PDF: 978-973-46-5987-6

- I. Wexler, Eta (trad.)
- II. Preda, Marin (trad.)

821.133.1

Printed in ROMANIA

Tarrou fusese acela care îi ceruse lui Rieux întrevederea consemnată în carnetele sale. În seara aceea Rieux îl aștepta, și tocmai își contempla mama care stătea cuminte pe un scaun într-un colț al sufrageriei. Când nu mai avea treabă cu gospodăria, ea își petrecea vremea aici. Cu mâinile împreunate pe genunchi, aștepta. Rieux nici măcar nu era sigur că el era cel pe care ea îl aștepta. Totuși, ceva se schimba pe obrazul ei atunci când el apărea. Întregul mutism pe care o viață de trudă îl brăzdase pe acest obraz părea atunci să se însuflețească. Apoi, doamna Rieux recădea în tacere. În seara asta privea pe geam, în strada acum pustie. Iluminatul de noapte fusese redus cu două treimi. Și, din loc în loc, o lampă foarte slabă își arunca puținele reflexe peste umbrele orașului.

— Oare or să țină lumina asta pe tot timpul ciumei? zise doamna Rieux.

— Probabil.

— Numai de n-ar dura până-n iarnă. Ar fi trist atunci.

— Da, zise Rieux.

Văzu privirea mamei atîntindu-i fruntea. Știa că neliniștea și osteneala ultimelor zile îi supseseră obrazul.

— N-a mers bine azi? zise doamna Rieux.

— O! Ca de obicei.

Ca de obicei! Asta înseamnă că noul ser trimis din Paris părea să fie mai puțin eficace

decât primul, și statisticile urcau. Posibilitatea de inoculare a serurilor preventive se limita numai la familiile deja atinse. Ar fi fost nevoie de cantități industriale pentru o vaccinare generală. Majoritatea ganglionilor inflamați nu voiau să se spargă, ca și când ar fi venit epoca întăririi lor, și îi torturau pe bolnavi. De ieri apăruseră în oraș două cazuri de epidemie de o formă nouă. Ciuma devinea acum pulmonară. În aceeași zi, în timpul unei întruniri, medicii extenuați, în fața unui prefect dezorientat, ceruseră și obținuseră să se ia noi măsuri pentru a evita contagiunea care se producea, la ciuma pulmonară, de la gură la gură. Ca de obicei, tot nu se știa nimic.

Își privea atent mama. Privirea frumosilor ei ochi căprui făcu să urce în el ani de afecțiune.

— Ti-e cumva frică, mamă?

— La vârsta mea, nu prea mai ai de ce să-ți fie frică.

— Zilele sunt tare lungi și eu nu mai sunt niciodată acasă.

— Mi-e totuna că te aștept, dacă știu că trebuie să vii. Iar când nu ești acasă, mă gândesc la ce faci. Ai vreo veste?

— Da, totul e în ordine, dacă e să mă iau după ultima ei telegramă. Dar știu că spune așa ca să mă liniștească.

La ușă țârâi soneria. Medicul îi surâse mamei și se duse să deschidă. În penumbra culoarului, Tarrou părea un urs mare, îmbrăcat în cenușiu. Rieux îl pofti să se așeze în fața biroului său. El însuși rămase în picioare după fotoliu. Îi despărțea singura lampă aprinsă în odaie, pe birou.

— Știu că pot vorbi deschis cu dumneavoastră, zise Tarrou direct.

Rieux aproba în tacere.

— Peste două săptămâni sau peste o lună nu veți mai fi de nici un folos aici, sunteți depășit de evenimente.

— Este adevărat, zise Rieux.

— Organizarea serviciului sanitar este proastă. N-aveti nici timp, nici oameni.

Medicul recunoscu iarăși că ăsta era adevarul.

— Am aflat că prefectura se gândește la un fel de serviciu civil care să oblige bărbații sănătoși să participe la salvarea generală.

— Sunteți bine informat. Dar nemulțumirea este deja mare și prefectul ezită.

— De ce nu chemați voluntari?

— S-a făcut și asta, dar rezultatele au fost mediocre.

— S-a făcut pe cale oficială, cam fără convingere. Ceea ce le lipsește e imaginația. Ei nu sunt niciodată la înălțimea epidemilor. Si remediile pe care și le imaginează abia sunt bune pentru un guturai. Dacă îi lăsăm aşa mai departe, vor pieri cu totii, și noi cu ei.

— E probabil, zise Rieux. Trebuie să-ți spun că s-au gândit totuși la cei din închisori, pentru ceea ce aş numi muncile grele.

— Mi-ar plăcea mai mult să le facă niște oameni liberi.

— Și mie. Dar, în definitiv, de ce?

— Am oreare de condamnările la moarte. Rieux se uită la el.

— Atunci? zise.

— Atunci, am un plan de organizare pentru formații de sanitari voluntari. Dați-mi autorizația să mă ocup de asta și să lăsăm la o parte administrația. De altfel, nici nu mai face față. Am prieteni în aproape toate părțile și ei vor forma primul nucleu. Și, bineînțeles, voi participa și eu.

— Nu vă îndoiți, desigur, că primesc cu plăcere, zise Rieux. E nevoie să fii ajutat, mai ales în această meserie. Iau asupra mea sarcina să conving prefectura să accepte ideea. De altfel, nici n-au de ales. Dar...

Rieux se gândi un moment.

— Dar această muncă poate fi mortală, știți asta foarte bine. În orice caz, trebuie să vă previn. V-ați gândit bine?

Tarrou îl privea cu ochii săi cenușii.

— Ce părere aveți de predica lui Paneloux, domnule doctor?

Întrebarea era pusă în mod firesc, iar Rieux răspunse în același fel.

— Am trăit prea mult în spitale ca să-mi placă ideea pedepsei colective. Dar, știți, creștinii vorbesc uneori în felul ăsta, fără să credă într-adevăr vreodată în ceea ce spun. Sunt mai buni decât par.

— Credeți, totuși, ca și Paneloux, că ciuma are partea ei bună, că ne deschide ochii, că ne silește să gândim?

Doctorul scutură din cap cu nerăbdare.

— La fel ca toate bolile din această lume. Ceea ce este adevărat în legătură cu retele acestei lumi este adevărat și în legătură cu ciuma. Ea poate folosi pentru a-i înălța pe câțiva. Când vezi însă mizeria și durerea pe care o aduce, trebuie să fii nebun, orb sau laș ca să te resemnezi cu ciuma.

Rieux abia ridicase vocea. Dar Tarrou făcu un gest cu mâna parcă pentru a-l calma. Surâdea.

— Da, zise Rieux dând din umeri. Dar nu mi-ați răspuns. V-ați gândit bine?

Tarrou se aseză mai comod în fotoliu și întinse capul spre lumină.

— Credeți în Dumnezeu, domnule doctor?

Întrebarea era din nou pusă în mod firesc. Dar, de astă dată, Rieux ezită.

— Nu, dar ce semnificație poate să aibă asta? Sunt în întuneric și încerc să văd lîmpede prin el. Asta a încetat de mult să mi se pară original.

— Dar nu e oare asta ceea ce vă desparte de Paneloux?

— Nu cred. Paneloux este un om cu carte. N-a văzut destui oameni murind și de aceea vorbește în numele unui adevăr. Dar cel din urmă preot de țară, care are grija enoriașilor lui și care a auzit suflarea unui om trăgând să moară, gândește la fel ca mine. El s-ar strădui să înlăture suferința, înainte de a dori să demonstreze cât este ea de bine-venită.

Rieux se ridică; obrazul lui era acum în umbră.

— Să lăsăm asta, dacă nu vreți să răspundetă, zise el.

Tarrou surâse fără să se miște din fotoliu.

— Pot să răspund printr-o întrebare?

Doctorul zâmbi la rândul său:

— Vă place misterul, zise el. Dați-i drumul.

— Iată, spuse Tarrou. De ce dați dumneavoastră însivă doavadă de atâta devotament, din moment ce nu credeți în Dumnezeu? Răspunsul dumneavoastră mă va ajuta, poate, să răspund eu însuși.

Fără să iasă din umbră, doctorul zise că răspunsese mai înainte, că dacă ar crede într-un Dumnezeu atotputernic, ar înceta să mai vindece oamenii, lăsându-i atunci lui această grijă. Dar că nimeni pe lume, nu, nici măcar Paneloux, care credea că e credincios, nu credea într-un Dumnezeu de acest fel, din moment ce nimeni nu se lăsa în voia soartei, și că din acest punct de vedere cel puțin el, Rieux, credea că se află pe calea cea dreaptă, luptând împotriva creației așa cum e ea.

— Ah! zise Tarrou, asta este deci ideea pe care v-o faceți despre meseria dumneavoastră?

— Cam asta, răspunse doctorul, revenind în lumină.

Tarrou fluieră încet și doctorul îl privi.

— Da, zise el, gândiți în sinea dumneavoastră că e nevoie de orgoliu pentru asta. Dar n-am decât orgoliul care îmi trebuie, credeti-mă. Nu știu ce mă așteaptă și nici ceea ce va urma după toate astea. Pentru moment există bolnavi și trebuie să-i vindec. După aceea o să reflectăm, și eu, și ei. Dar cel mai urgent lucru este să-i vindec. Îi apăr cum pot, nimic mai mult.

— Împotriva cui?

Rieux se întoarse spre fereastră. Ghicea în depărtare marea, după o condensare mai întunecată a orizontului. Resimțea doar oboseala, dar lupta în același timp împotriva unei dorințe neașteptate și nesocotite de a dezvăluui ceva mai mult din ființa sa acestui om ciudat, dar pe care îl simțea aproape.

— Habar n-am, Tarrou, îți jur că habar n-am. Când m-am apucat de această meserie, am făcut-o într-o oarecare măsură în mod abstract, pentru că aveam nevoie de asta, pentru că era o situație ca oricare alta, una dintre acelela la care se gândesc tinerii. Poate și pentru că era deosebit de greu pentru un băiat de muncitor ca mine. Și apoi a trebuit să văd cum se moare. Știi că există oameni care refuză să moară? Ai auzit vreodată o femeie strigând *Niciodată!* în clipa morții? Eu, da. Și am descoperit atunci că nu mă puteam obișnui cu aşa ceva. Eram Tânăr și credeam că dezgustul meu se adresează ordinii însăși a lumii. Între timp am devenit mai modest. Pur și simplu,